

FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Festékek illetve bevonatok minőségét meghatározó paraméterek és vizsgálati módszereik

(Különösképpen az IR spektroszkópia vonatkozásában)

Szűcsné Molnár Anita
Festékipari Kutató Kft.

FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Festékek minőségét meghatározó paraméterek

- Reológiai tulajdonságok
(viszkozitás, kifolyási idő)
- Anyagi jellemzők
(sűrűség, testanyag tartalom)
- Száradási tulajdonságok
(porszár, fogásbiztos, átvonható, feldolgozási idő)
- Egyéb
(kiadósság, hígíthatóság, tárolhatósági idő stb.)

- **Fizikai tulajdonságok**
(tapadás, rétegvastagság, szín, fényesség)
- **Mechanikai tulajdonságok**
(keménység, rugalmasság)
- **Állósági tulajdonságok**
(víz-, vegyszer-, hőállóság)
- **Korróziós tulajdonságok**
(sósköd,- kondenzvízállóság, időjárás állóság)

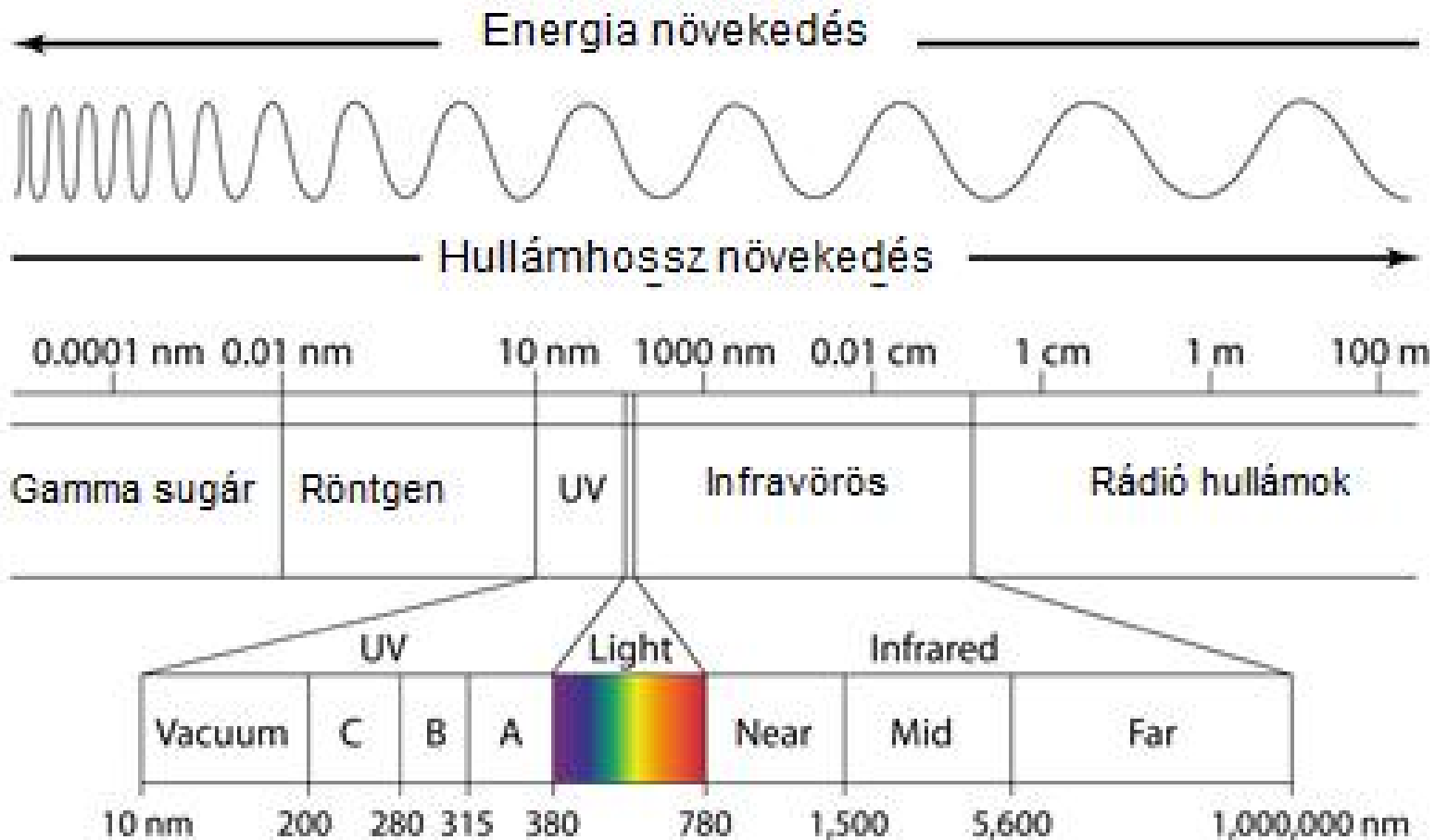

FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Összetételre vonatkozó vizsgálatok

- Festékek oldószer-összetételének meghatározása
(GC/LC)
- Festékek/bevonatok kötőanyagának meghatározása
(IR spektroszkópia)

Az elektromágneses spektrum tartományai

Besugárzás hatására a molekulák

- rezgési (vibrációs)
  - forgási (rotációs)
- energiaátmenetei gerjesztődnek.

Rezgési (vibrációs) és forgási (rotációs) mozgást csak többatomos rendszerek végezhetnek.

FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Az IR spektrum

- sávokból áll
- atomcsoportokhoz és kötésmódokhoz jellemző csoport és kötésfrekvenciák tartoznak
- egy vegyület „ujjlenyomatának” tekinthető

FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Karakterisztikus kötési és csoportfrekvenciák

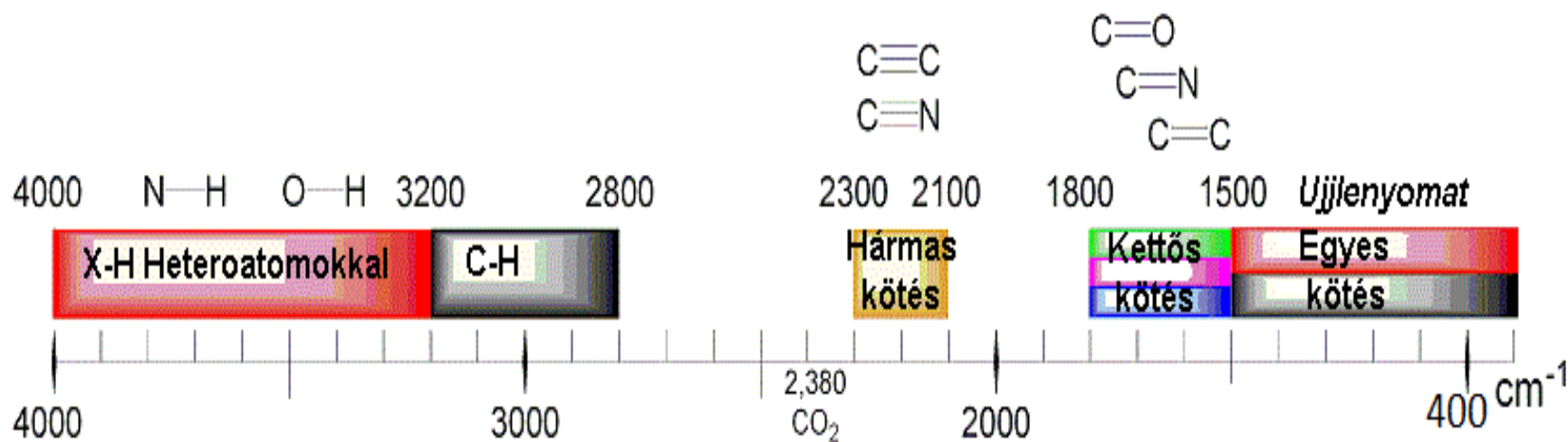
Kötéstípus	Hullámszám (cm ⁻¹)
O-H (szabad hidroxil)	3700 – 3610
O-H (H kötés)	3500 – 3200
N-H	3040 – 3250
C-H (aromás)	3100 – 3000
C-H	3100 – 2800
-C≡N (nitril)	2260 – 2210
-C≡C-	2260 – 2100
N=C=O (izocianát)	2275 – 2250
C=O (észter)	1750 – 1735
N-H	1650 – 1580

Kötéstípus	Hullámszám (cm ⁻¹)
C-C (aromás)	1600 – 1580
O=C-O	1620 – 1540
N-O	1550 – 1475
CH ₃	1430 – 1280
CH ₂	1390 – 1360
C-N (aromás amin)	1335 – 1250
C-H (-CH ₂ X)	1300 – 1150
Si-O-Si	1100 – 1000
C-H	720 – 700
Si-O	520 – 480

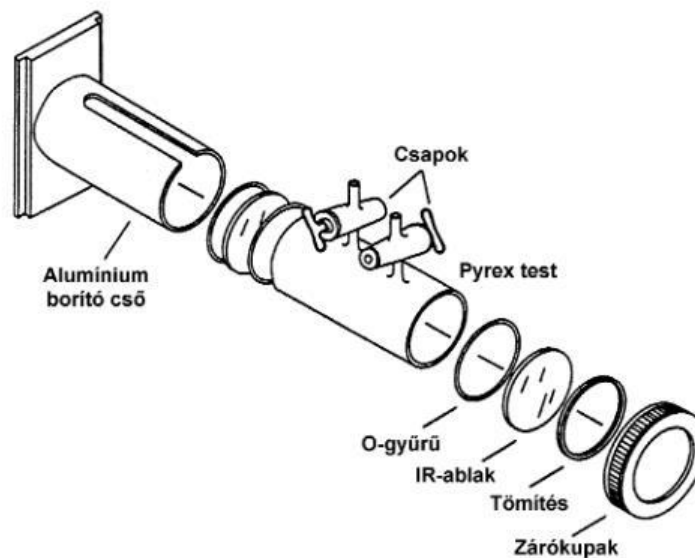
FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Az Infravörös spektrum jellegzetes tartományai

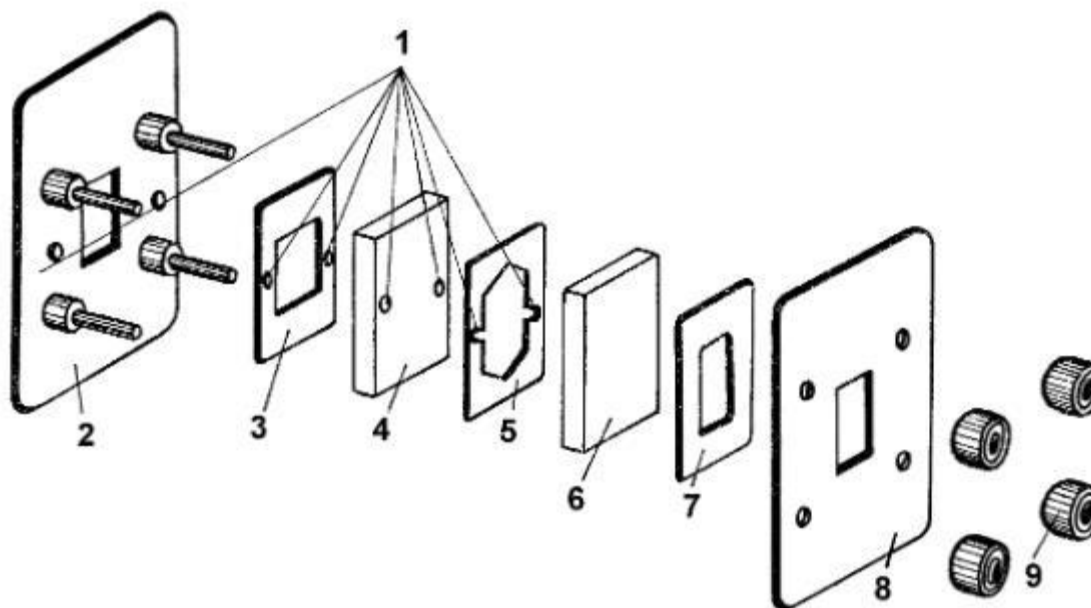

IR spektrum mindhárom halmazállapotú anyagból felvehető

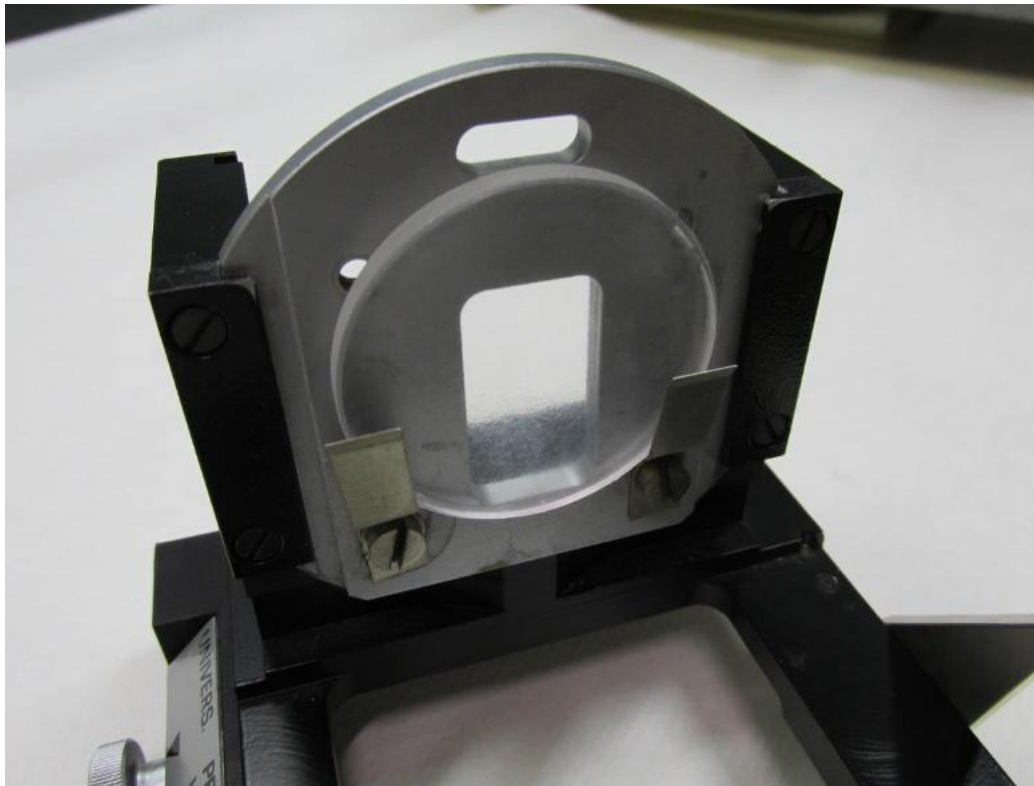
- Gázhalmazállapotú minták

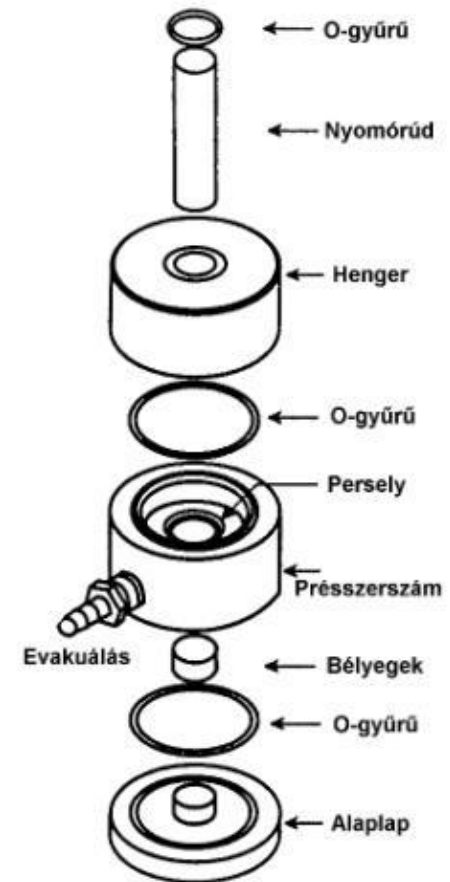
- Folyadékok (oldószerek)

-Folyékony anyagok (gyanták, festékek)

- Szilárd anyagok (bevonatok)
- kioldással (megfelelő oldószer/oldószer kombináció)
  - A spektrum a bevonatból kioldott kötőanyagrészek elnyelési sávjait tartalmazza.
- pasztillázással
  - A spektrum tartalmazza a bevonat összes összetevőjének elnyelési sávjait.

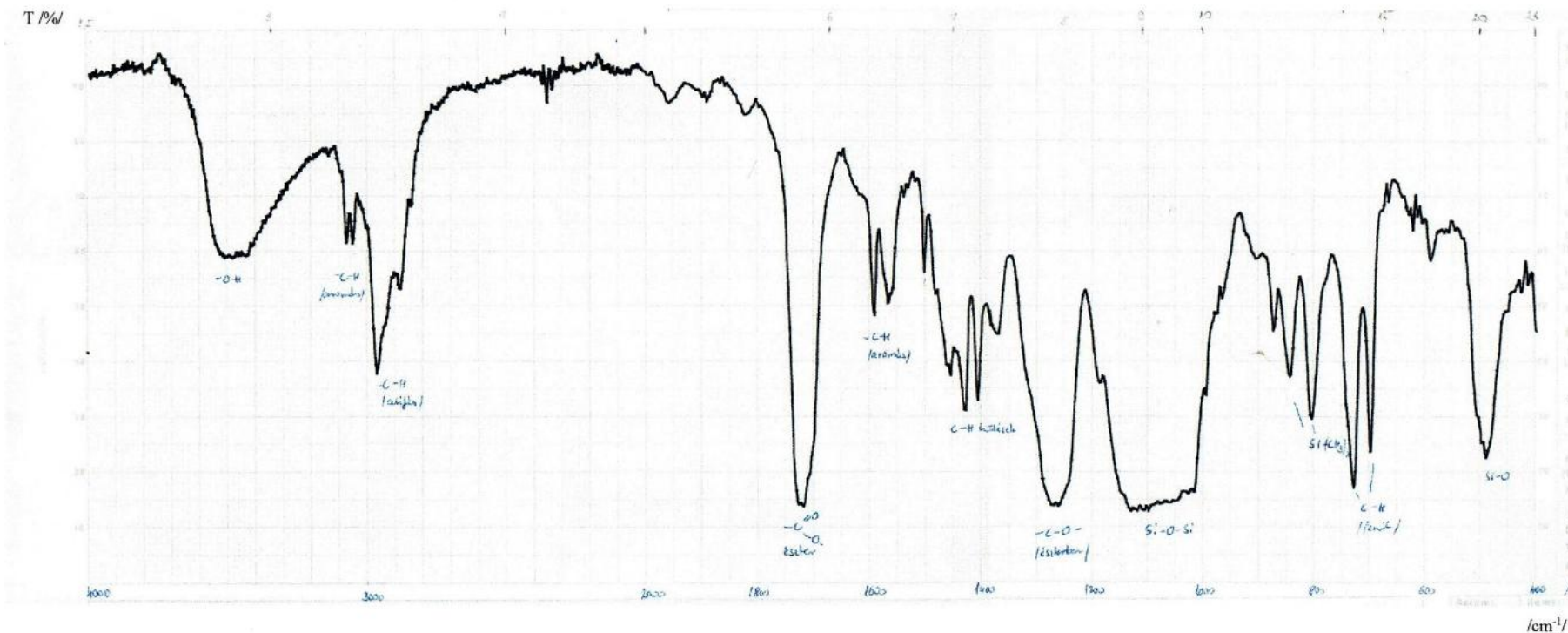

FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Ismeretlen minta kötőanyagának meghatározása

- mintaelőkészítés
- IR spektrum felvétele
- spektrumban a karakterisztikus kötési és csoportfrekvenciák meghatározása
- összehasonlítás az elérhető spektrum-gyűjteményekben található spektrumokkal

Ismeretlen anyagminta kötőanyagának meghatározása

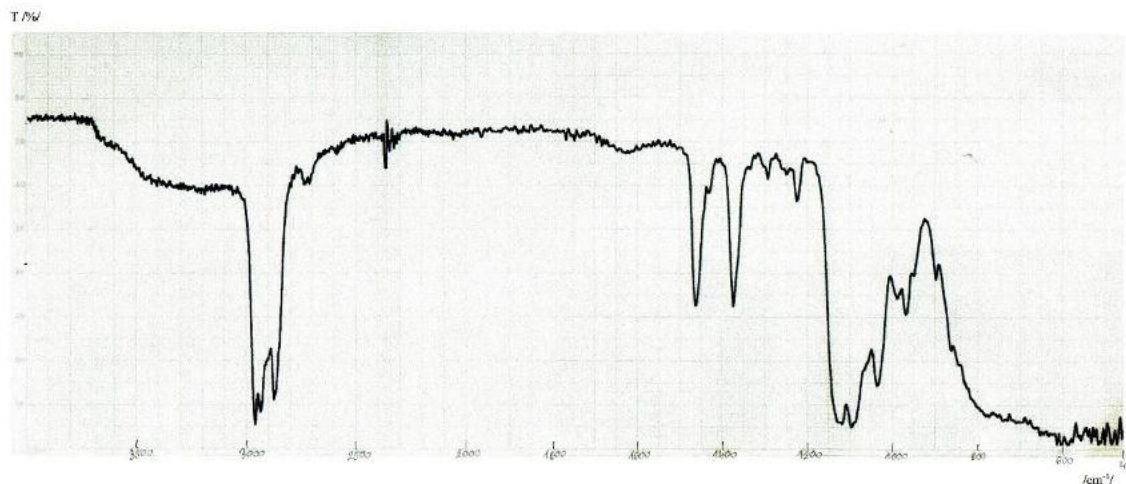

Poliészter-szilikongyanta kombináció
a szilikongyanta metil-fenil-polisziloxán típusú

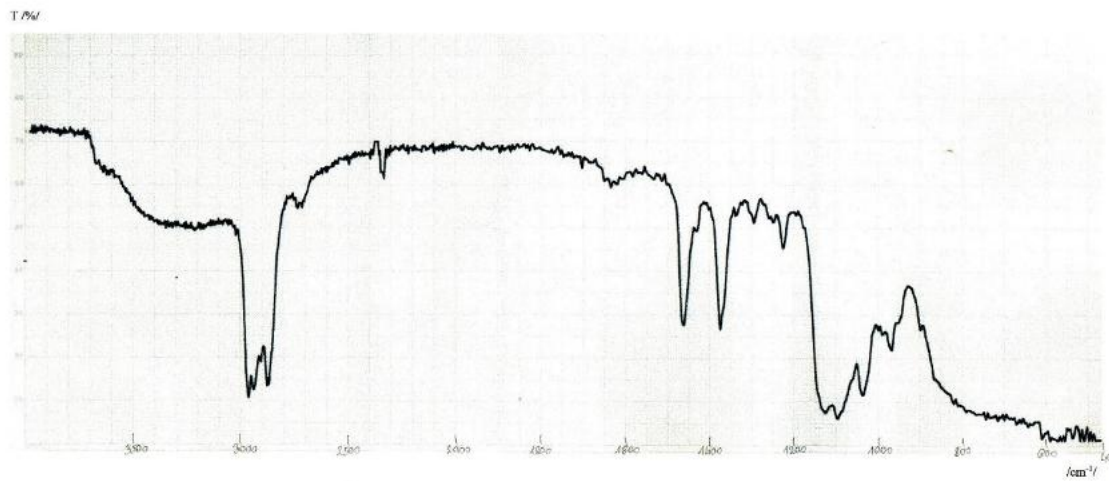
- mintaelőkészítés
- IR spektrumok felvétele
- spektrumok összehasonlítása

Anyagok/gyártmányok összehasonlítása

1 sz. minta

2 sz. minta

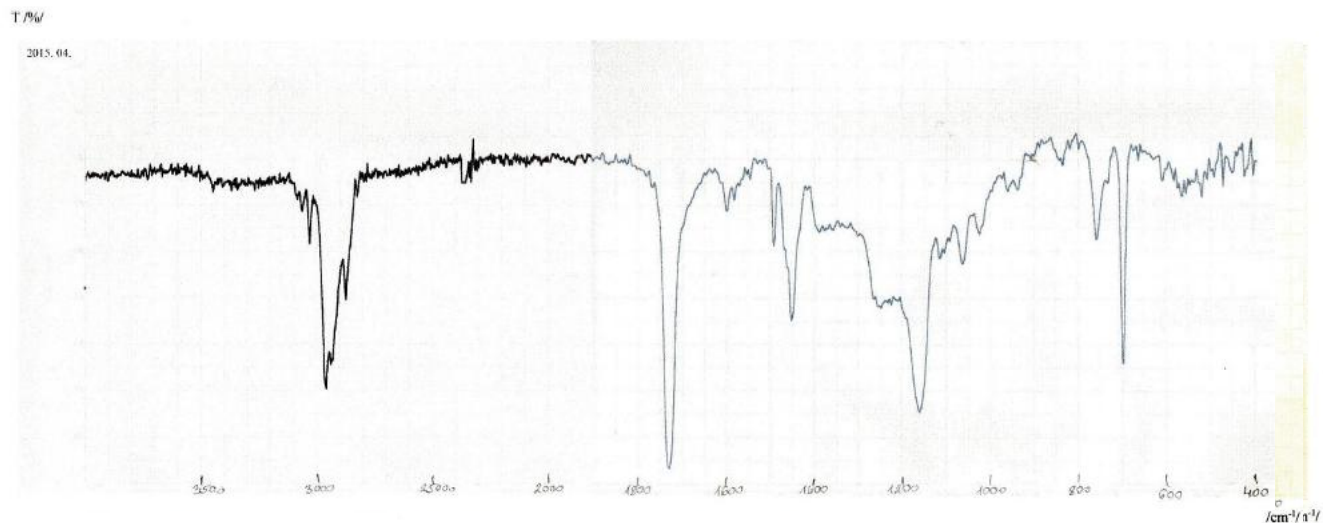
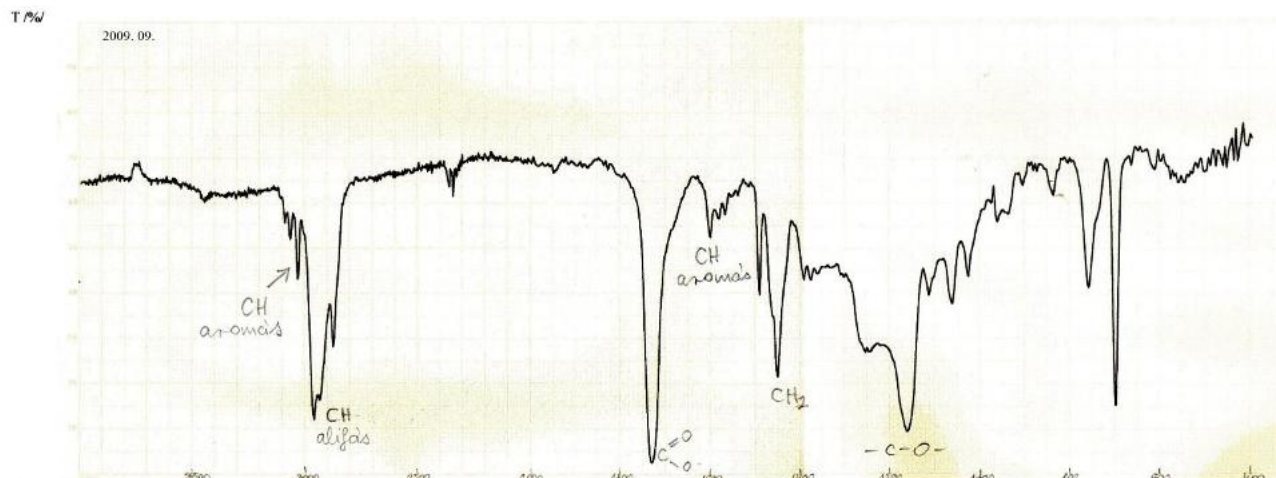

FESTÉKIPARI
KUTATÓ KFT.

Minőség nyomon követése

- alapállapot rögzítése IR spektrum felvételével
- folyamatos ellenőrzés adott időközönként (spektrum összehasonlítással)
- kiegészítésként egyéb, a minőséget meghatározó tényező vizsgálata

sztirol tartalmú
akrilát diszperzió

Kapott minták:

- adott festék „A” és „B” komponense
- 1 sz. minta: műhelykörülmények között kialakított bevonat
- 2 sz. minta: acélszerkezetről levett minta

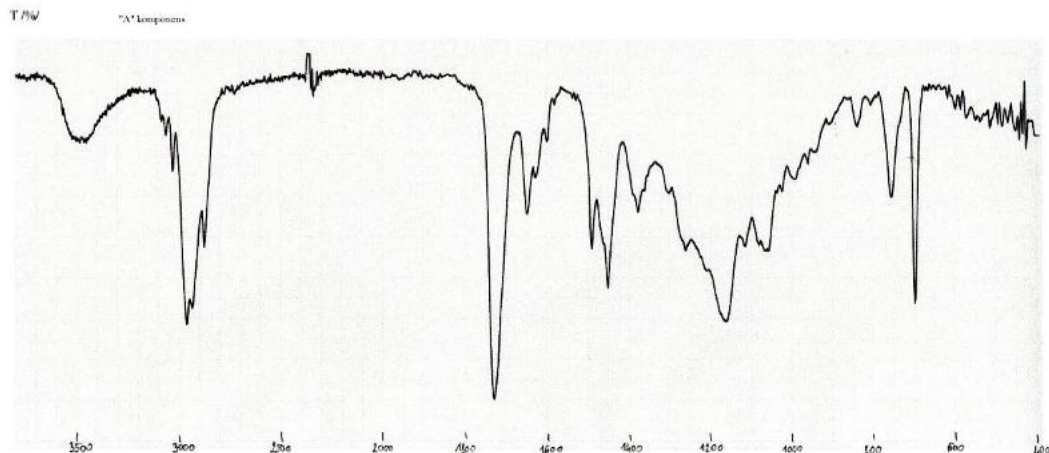
Mintaelőkészítés:

- szilárd minták porítása, majd kioldás illetve pasztillázás

PUR bevonat térhálósodási vizsgálata

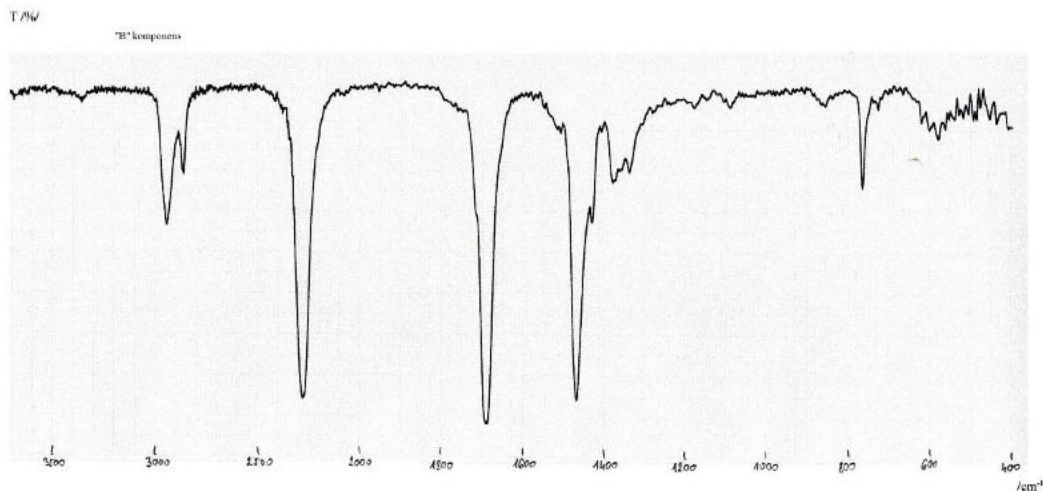
„A” komponens

(szabad OH csoportot tartalmazó, sztirol tartalmú akrilát gyanta)

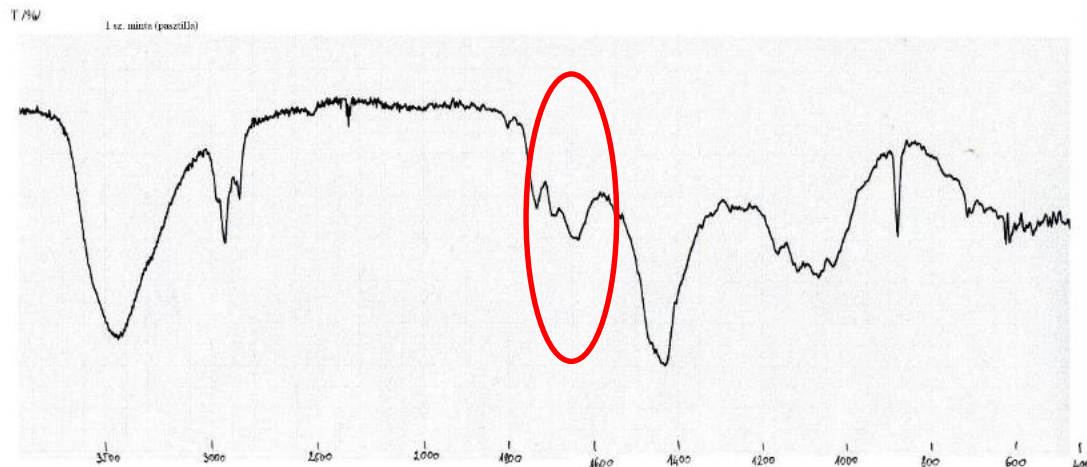
„B” komponens

(alifás poli-izocianát)

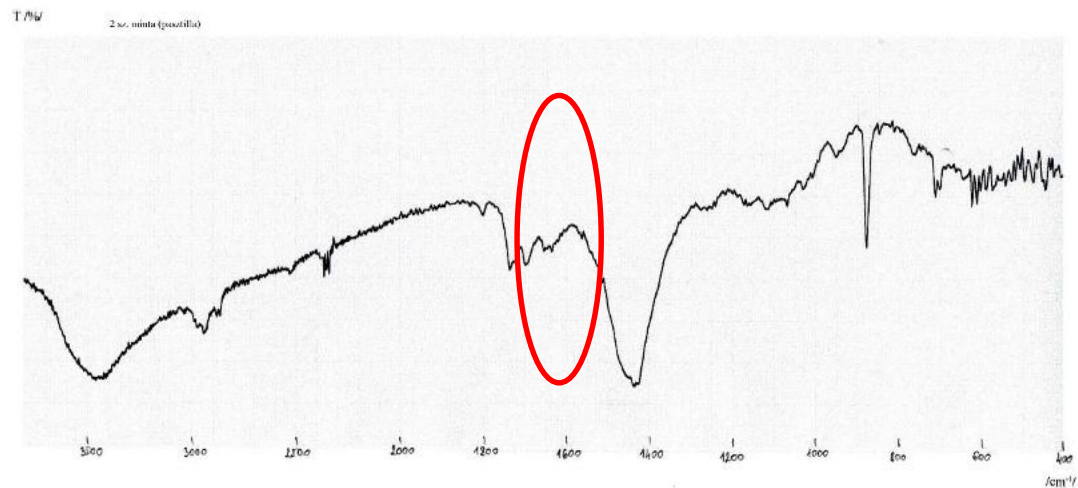

Pasztyillázott felvételek

1 sz. minta

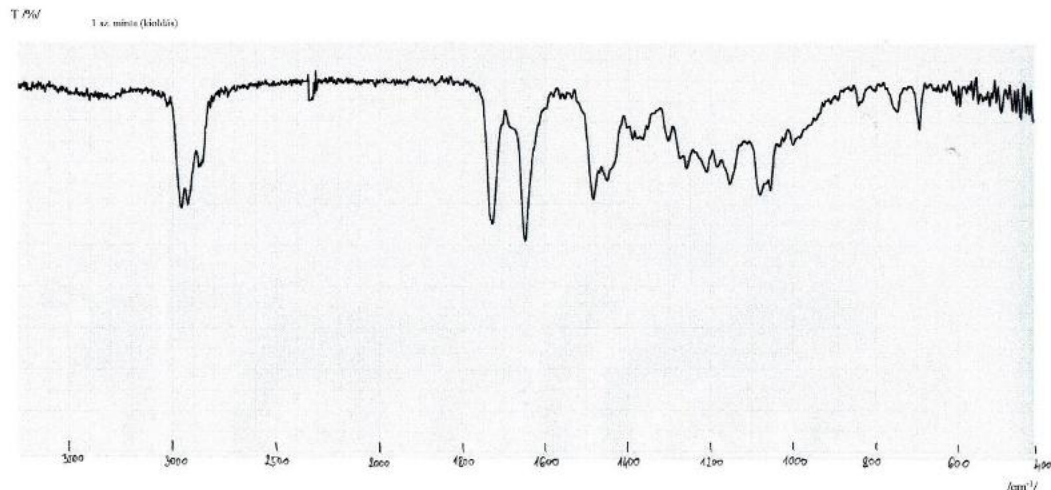
2 sz. minta

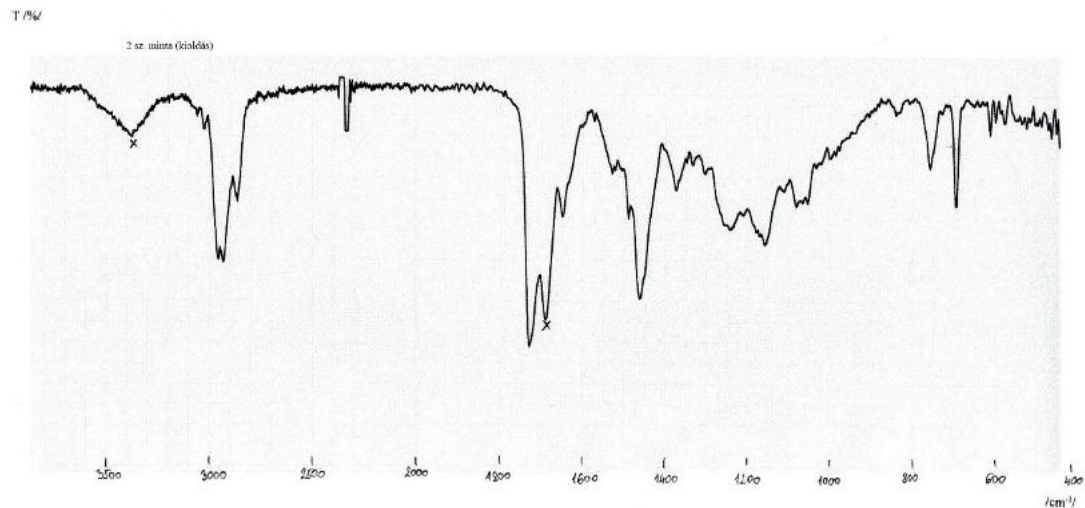
PUR bevonat térhálósodási vizsgálata

Kioldásból származó felvételek

1 sz. minta

2 sz. minta

IR spektroszkópia legfontosabb felhasználási területei:

- szerkezet illetve kötőanyag meghatározás
- anyagok/gyártmányok összehasonlítása
- Minőség nyomon követése
- térhálósodási folyamatok nyomankövetése

A festék és bevonatvizsgálatokat úgy kell megválasztani a számos lehetőség közül, hogy azok eredménye alapján a festékeket illetve bevonatokat minél sokrétűbben lehessen jellemezni.